

EUROOPA KONTROLLIKODA

ISSN 1831-127X

AASTA
TEGEVUSARUANNE

2011

ET

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-9237-512-6

doi:10.2865/66486

© Euroopa Liit, 2012

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

Euroopa Kontrollikoda

AASTA TEGEVUSARUANNE
2011

EUROOPA KONTROLLIKODA

MISSIOON

Euroopa Kontrollikoda on aluslepingu alusel loodud ELi institutsioon, mille ülesandeks on ELi rahaliste vahendite auditeerimine. ELi välisaudiitorina aitab kontrollikoda parandada ELi finantsjuhtimist ja tegutseb liidu kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsjana.

VISIOON

Sõltumatu ja dünaamiline kontrollikoda, mida tunnustatakse tema aususe ja erapooletuse eest, austatakse tänu tema professionaalsusele ning töö kvaliteedile ja mõjukusele ning selle eest, et ta osutab oma sidusrühmadele olulist toetust ELi vahendite haldamise parandamisel.

VÄÄRTUSED

SÕLTUMATUS, AUSUS JA ERAPOOLETUS	PROFESSIONAALSUS	LISANDVÄÄRTUSE LOOMINE	PÄDEVUS JA TÕHUSUS
<p>Institutsiooni, selle liikmete ja töötajate sõltumatus, ausus ja erapooletus.</p> <p>Erapooletu auditeerimine, võttes seejuures arvesse sidusrühmade arvamusi, ent küsimata juhiseid välistelt allikatelt ega allumata nende survele.</p>	<p>Kontrollikoda säilitab kõigis oma töö valdkondades eeskujuliku professionaalsuse taseme.</p> <p>Tegutsemine avaliku sektori audititöö edasiarendamisel ELis ja kogu maailmas.</p>	<p>Asjakohaste, õigeaegsete ja kõrgetasemeliste auditaruannete avaldamine, mis põhinevad usaldusväärsetel auditileidudel ja tõendusmaterjalil, käsitlevad sidusrühmade probleeme ning edastavad olulisi ja autoriteetseid sõnumeid.</p> <p>Kaasa aitamine ELi eelarve haldamise tulemuslikule tõhustamisele ja tõhusamale aruandlusele ELi vahendite haldamise kohta.</p>	<p>Töötajate väärtustamine, nende oskuste arendamine ja saavutuste premeerimine.</p> <p>Tõhusa teabeedastuse tagamine meeskonnavaimu arendamiseks.</p> <p>Püüdlemine maksimaalse tulemuslikkuse poole kõigis töövaldkondades.</p>

SISUKORD

Lk

4	PRESIDENDI EESSÕNA
7	2011. AASTA LÜHIÜLEVAADE
9	MEIE TEGEVUS
9	Auditiaruanded ja arvamused
23	Koostöö teiste kõrgeimate kontrolliasutustega
28	Muu tegevus
31	MEIE JUHTIMINE
31	Ajavahemiku 2009–2012 strateegia elluviimine
33	Kontrollikoja tulemuslikkuse hindamine 2011. aastal
37	Auditi tugiteenused
43	Finantsteave
46	Auditeerimine ja vastutus

PRESIDENDI EESSÕNA

Tahaksin teile tutvustada Euroopa Kontrollikoja 2011. aasta tegevusaruannet.

Majandus- ja finantskriisi ohjeldamisel leidis **ELi juhtimises** 2011. aastal aset **olulisi muutusi**. Neil on oluline mõju avaliku sektori vahendite kasutamisele tulevikus. Kirjeldatud kontekstis avaldasime me maikuus seisukoha, kus rõhutati majandus- ja finantskriisiga võitlemiseks võetud meetmete mõju aruandluskohustusele, läbipaistvusele ja avaliku sektori auditile. Euroopa Liidu liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide kontaktkomitee kutsus aasta teises pooles ELi otsustajaid tagama avaliku sektori vahendite kasutamisel vastutus ja läbipaistvus. Eelkõige kutsusid euroala kõrgeimad kontrolliasutused üles tagama Euroopa stabiilsusmehhanismi asjakohane avaliku sektori poolne auditeerimine. Sellest tulenevalt otsustati luua mehhanismile kontrollnõukogu, mille koosseisu kuulub ka Euroopa Kontrollikoja soovitatud liige.

2011. aastal rõõmustavad meid taas **peamiste tulemusnäitajate** tulemused, eriti nende omad, mis peegeldavad meie auditiaruannetes esitatud ja auditeeritavate poolt aktsepteeritud soovitude põhjal võetud meetmeid ning sidusrühmade ja väliseksperptide poolt meie auditi-

tööle antud hinnangut. 2011. aastal õnnestus meil suurendada avaldatud auditiaruannete ja arvamuste arvu, kuigi aruannete valmimise õigeaegsusele seatud kõrgeid eesmärgi ei suudetud veel täielikult saavutada. Valmisid lisateavet ja tulemusauditite alase töö kokkuvõtet sisaldavad aastaaruanded, 42 iga-aastast eriaruannet, 16 eriaruannet, seitse arvamust ning üks seisukoht.

Euroopa Kohus kinnitas 2011. aasta novembris kontrollikoja **auditipädevuse** ulatust ELi tulude ja kulude, eelkõige aga liikmesriikides kogutavate käibemaksupõhiste omavahendite üle.

Alates 2012. aastast saame aru anda sellest, millisel määral meie **soovitusi** tegelikult on rakendatud. Samuti alustame me oma tulemusauditi protseduuride vastastikuse eksperdi hinnangu teostamist eesmärgiga parandada veelgi oma eriaruannete tootmist. 2011. aastal avaldasime eetikajuhised, mille eesmärk on parandada auditeerimise juhtimise raamistikku, samuti vaatasime auditeerimis- ja aruandlusprotsesside optimeerimise eesmärgil üle meie auditipõhimõtted ja -standardid. 2012. aastal viiakse läbi ka uus töötajate rahulolu-uuring.

Veelgi kaugemale tulevikku vaadates viime me 2012. aastal lõpule oma **2013–2017. aasta strateegia** koostamise. Juba praegu on selge, millised saavad olema mitmed meie ees seisvad peamised ülesanded. ELi juhtimise areng jätkub ning me peame jätkuvalt propageerima aruandluskohustuse, läbipaistvuse ja avaliku sektori poolse auditi põhimõtete järgimist. Suureneb vajadus saada kvaliteetset ja õigeaegset kindlust ELi vahendite kasutamise kvaliteedi kohta ning me peame oma auditeid ja aruandeid vastavalt edasi arendama. ELi arenedes püüame ka meie oma auditikogemusi parimal moel kasutada selleks, et aidata poliitikakujundajatel ELi finantsjuhtimist parandada. ELi finantsalase vastutuse tugevdamine on ühine eesmärk ning oma töö tulemuste võimendamiseks püüame me teiste partneritega strateegilist koostööd teha. Lõpetuseks tuleb öelda, et sarnaselt teiste ELi avaliku sektori asutustega peame ka meie olema valmis vähemate vahenditega rohkem tegema ning meie organisatsiooni tõhusust suurendama.

Ülalkirjeldatud ülesannete edukaks lahendamiseks on väga tähtis Euroopa Kontrollikoja kõigi töötajate panus. Me panustame nii praegu kui edaspidi oma **töötajate pädevusse**. See on üks meie organisatsiooni keskse tähtsusega väärtus. Tundes meie töötajate professionaalsust ja pühendumust ja seniseid saavutusi, olen ma kindel, et Euroopa Kontrollikoda saavutab oma eesmärgid ka tulevikus.

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
president

2011. AASTA LÜHIÜLEVAADE

TEGEVUS

- Rohkem ja paremat teavet sisaldavad eelarveaasta 2010 **aastaruanded** Euroopa Liidu eelarve ja Euroopa Arengufondi kohta
- 42 **iga-aastast eriaruannet** ELi asutuste, detsentraliseeritud organite ja muude institutsioonide kohta eelarveaastal 2010
- 16 **eriaruannet** konkreetsete eelarvevaldkondade või juhtimisega seotud teemade kohta
- 7 **arvamust**, mis annavad oma panuse eelarvereformi ja käsitlevad nt ELi avalike hangete poliitika uuendamist ning komisjoni ettepanekuid ühtekuuluvuse valdkonna kulutusi reguleerivateks õigusaktideks peale aastat 2013
- **Seisukoht** praeguse finants- ja majanduskriisi tagajärgede kohta Euroopa Liidu avaliku sektori aruandluskohustuse täitmisele ja avaliku sektori auditile ning Euroopa Kontrollikoja rollile

JUHTIMINE

- **Peamised tulemusnäitajad** annavad põhjust rahuloluks – eelkõige need, mis peegeldavad meie audititöö kvaliteet ja mõju
- **Eetikajuhiste** vastuvõtmine, mis tugevdab veelgi auditeerimise juhtimise raamistikku
- **Auditipõhimõtete ja -standardite** ülevaatamine eesmärgiga optimeerida auditeerimis- ja aruandlusprotsesse
- **Töötajate** suunamine haldusülesannete täitmiselt põhitegevusse e auditisse, mis aitab suurendada auditeerimisega seotud töötajate arvu 12% (võrreldes 2008. aastaga)
- Euroopa Kontrollikoja teise laienduse **ehitusprojekti** peamised ehitustööd on peaaegu lõpetatud ja tehakse sisetöid

AUDITIARUANDED JA ARVAMUSED

Euroopa Kontrollikojal on kolm peamist väljundit:

- aastaaruanded**, mis koosnevad peamiselt Euroopa Liidu eelarve ja Euroopa Arengufondide finants- ja vastavusauditite tulemustest. Eraldi avaldatavad iga-aastased eriaruanded ELi asutuste, detsentraliseeritud organite ja muude institutsioonide kohta;
- arvamused** finantsjuhtimist mõjutavate õigusaktide eelnõude kohta ning Euroopa Kontrollikoja enda initsiatiivil esitatud seisukohad muude teemade kohta.
- kogu aasta vältel avaldatavad **eriaruanded**, milles esitatakse konkreetsete eelarvevaldkondade või juhtimisega seotud teemade auditite tulemused. Nende puhul on peamiselt tegemist tulemusaudititega; ja

Aruannete ja arvamuste arv	2007	2008	2009	2010	2011
Aastaaruanded (ELi eelarve ja EAFid)	2	2	2	2	2
Iga-aastased eriaruanded ELi asutuste ja detsentraliseeritud organite kohta	29	29	37	40	42
Eriaruanded	9	12	18	14	16
Arvamused ja muud väljundid	9	5	1	6	8

Auditiaruanded ja arvamused on ELi 22 ametlikus keeles kättesaadavad Euroopa Kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu.

AASTAARUANDED EELARVEAASTA 2010 KOHTA

AASTAARUANNE ELI EELARVE TÄITMISE KOHTA

2011. aastal tegi Euroopa Kontrollikoda suurema osa tööst, mis hõlmas ELi 2010. aasta eelarve finants- ja vastavusauditit. Töö tulemusena avaldati 10. novembril 2011. aastal **eelarveaasta 2010 aastaaruanne**, mis sisaldas seitsmeteistkümnendat kinnitavat avaldust (DAS). Esitatud teabe parema selguse huvides sisaldas eelarveaasta 2010 aastaaruanne mitmeid muudatusi. Nende hulka kuuluvad kontrollikoja poolt kulutuste grupeerimiseks kasutatavate poliitikavaldkondade rühmade (ja nendega seotud peatükkide) muudetud ülesehitus, hinnanguliste veamäärade avaldamine poliitikavaldkondade rühmade kaupa (vt allpool), finantsjuhtimise parandamiseks esitatud soovitude parem esiletoomine ning uus peatükk tulemuslikkusega seotud teemade kohta.

Esimest korda avaldab Euroopa Kontrollikoda **hinnangulised veamäärad** nii ELi eelarve kohta tervikuna kui ka iga poliitikavaldkondade rühma kohta eraldi. Veamäärad arvutatakse auditeeritud tehingute valimites leitud kvantifitseeritavate vigade ekstrapoleerimise teel. Kontrollikoda võrdleb hinnangulist veamäära 2-protsendilise olulisuse lävega, et selle ja muude tõendite põhjal otsustada, kas tehingutes esineb olulisel määral vigu. Veamäärad ei mõõda pettuste hulka, vaid peegeldavad kontrollikoja hinnangut selle kohta, kui suur osa kulutustest ei vasta neid reguleerivatele eeskirjadele. Vigade peamiseks põhjusteks olid hanke-eeskirjade eiramine, ELi kaasrahastamiseks esitatud projektide abikõlbmatud või valesti arvatud projektilud ja põllumajandustootjate poolne maa enamdeklareerimine.

Aastaaruande põhisõnumid olid järgmised:

- Euroopa Kontrollikoda järeldab, et 2010. aasta **raamatupidamise aastaaruanne** kajastab õiglaselt Euroopa Liidu finantsolukorda ning aasta majandustulemusi ja rahavooge. Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad **maksed** sisaldasid aga olulisel määral vigu: hinnanguline veamäär oli 3,7% ELi eelarve kohta tervikuna. Kontrollikoda leidis, et üldjuhul olid **kontrollisüsteemid** maksete korrektsuse tagamisel ainult osaliselt mõjusad;
- **ühtekuuluvuse, energeetika ja transpordi** poliitikavaldkondade rühma puhul (kuluvaldkond, milles esineb kõige enam vigu) on kontrollikoja hinnangul veamäär 7,7%, mis on kõrgem kui 2009. aastal;
- **muude ELi kuluvaldkondade** puhul püsis veamäär suhteliselt stabiilne. **Põllumajanduse ja loodusvarade** poliitikavaldkondade rühma hinnanguline veamäär oli 2,3%, s.t. olulisuse lävest suurem. Põllumajandustootjatele tehtud otsemaksed aga olulisel määral vigu ei sisaldanud;
- **ettemaksete** osakaal ELi eelarves on märgatavalt suurenenud. Arvestuseeskirju ja järelevalvet ei ole aga vastavalt kohandatud;
- **ELi rahastamiskavade** kavandamisel peaksid komisjon ja liikmesriigid pöörama rohkem tähelepanu SMART-eesmärkide (täpsed, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja ajaliselt piiritletud) määratlemisele, nagu ka rakendamisega seotud riskide juhtimisele.

EUROOPA ARENGUFONDIDE 2010. AASTA ARUANNE

Kontrollikoda järeltab oma **Euroopa Arengufondide (EAFid) eelarveaasta 2010 aastaaruandes** (avaldatud 10. novembril 2011), et EAFide 2010. aasta raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõikides olulistest aspektides õiglaselt EAFide finantsolukorda ning fondide tegevus ja rahavood olid kooskõlas nende finantsmäärusega. EAFide tulud ei sisaldanud olulisel määral vigu. EAFide kulukohustused olid seaduslikud ja korrektsed vaatamata hankemenetlustes leitud kvantifitseerimata vigadele. Olulisel määral vigu leiti aga EAFide projektidele tehtud maksetes, hinnanguline veamäär oli 3,4%. Leitud vead olid seotud abikõlblikkusnõuete mittejärgimisega. Kontrollikoja hinnangul olid EAFide kontrollisüsteemid maksete korrektsuse tagamisel taas vaid osaliselt mõjusad.

President Caldeira esitleb eelarveaasta 2010 aastaaruannet Euroopa Parlamendi plenaaristungil

IGA-AASTASED ERIARUANDED ELI ASUTUSTE, DETSENTRALISEERITUD ORGANITE NING MUUDE INSTITUTSIOONIDE KOHTA 2010. AASTAL

2011. aasta detsembris avaldas kontrollikoda eelarveaasta 2010 kohta 42 **iga-aastast eriaruannet**, mis hõlmasid 42 ELi asutust, detsentraliseeritud organeid (nt ühissettevõtteid) ning muid institutsioone (hinnang Euroopa Keskpanga tegevuse tõhususele). Kontrollikoda esitas märkusetu arvamuse kõigile auditeeritud organisatsioonidele, v.a Euroopa GNSSi Agentuur (põhjuseks puudused varade arvestuses) ning Ühissettevõtte ENIAC (raamatupidamise aastaaruandele ei olnud lisatud eelarve tulemiaruanne).

ELi seadusandja on loonud ELi asutused ja detsentraliseeritud organid selleks, et need täidaksid konkreetseid ülesandeid. Igal ametil on oma volitused, haldusnõukogu, direktor, töötajad ja eelarve. Ametite tegevus hõlmab paljusid valdkondi, nagu nt ohutus, turvalisus, tervis, teadusuuringud, rahandus, migratsioon ja reisimine.

2011. AASTAL AVALDATUD ERIARUANDED

Lisaks oma aastaaruannetele avaldab kontrollikoda kogu aasta vältel **eriaruandeid**, milles esitatakse konkreetseid eelarvevaldkondi või juhtimisega seotud teemasid hõlmavate tulemus- ja vastavusauditite tulemused. Auditite valiku ja ülesehituse juures on kontrollikoja eesmärgiks maksimeerida nende mõju ning seega tagada ka kontrollikoja ressursside parim kasutamine.

Audititeemade valimisel arvestab kontrollikoda järgmisi faktoreid:

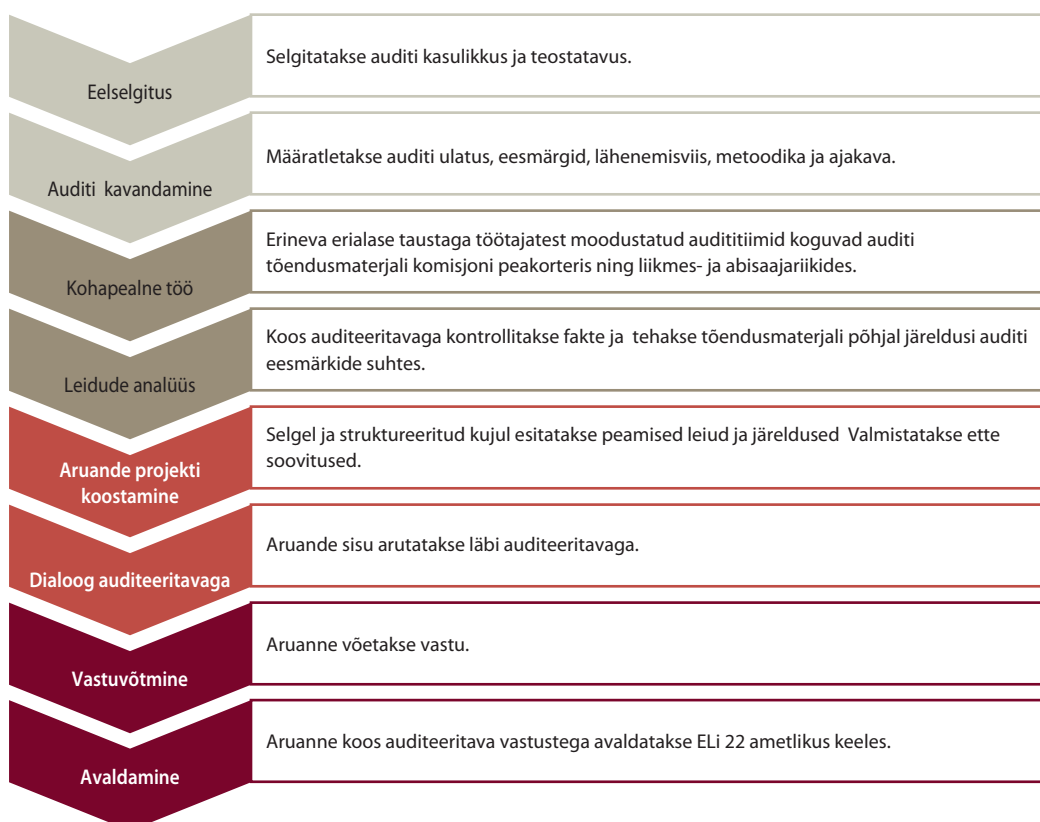
- konkreetnes tulu- või kuluvaldkonnas tulemuslikkust või vastavust ohustavad **riskid**;
- hõlmatud tulude või kulude **suurusjärg**;

- eelmisest auditist möödunud **aeg**;
- õigusliku või tegevusraamistiku edaspidine **areng**;
- poliitiline ja avalik **huvi**.

Kontrollikoda võttis 2011. aastal vastu **16 eriaruannet** (2010. aastal võeti vastu 14 aruannet), milles uuriti väga erinevaid teemasid. Järgnevalt tutvustatakse lühidalt eelmisel aastal vastu võetud eriaruandeid, mis on grupeeritud vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku – ELi mitmeaastase eelarve – pealkirjadele.

Avaldatud eriaruanded on ELi 22 ametlikus keeles kättesaadavad Euroopa Kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu.

TULEMUS- JA VASTAVUSAUDITI PÕHIETAPID

SÄÄSTEV KASV

Säästva kasvu eesmärgiks on majanduskasv ja töökohtade loomine ning see hõlmab kahte teemat.

Konkurentsivõime raamesse kuulub teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse rahastamine, Euroopa ühendamine ELi võrkude abil, haridus ja koolitus, konkurentsivõime edendamine täielikult integreeritud ühtsel turul, sotsiaalmeetmete kava ja tuumarajatiste dekomisjoneerimine. ELi eelarvest rahastatakse konkurentsivõime edendamist majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks ajavahemikus 2007–2013 summas 89,4 miljardit eurot, mis moodustab 9,2% perioodi kogueelarvest. Ligikaudu kaks kolmandikku summast kasutatakse teadus- ja arendustegevuse rahastamiseks.

Ühtekuuluvus majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks puudutab peamiselt ühtekuuluvuspoliitikat, mida viiakse ellu eri valdkondi hõlmavate fondide kaudu, milleks on Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond ja Euroopa Regionaalarengu Fond. Fonde haldab komisjon koostöös liikmesriikidega. Ajavahemikul 2007–2013 eraldatakse ELi eelarvest ühtekuuluvusele 348,4 miljardit eurot (35,7% ELi kogueelarvest).

2011. aastal võttis kontrollikoda selles valdkonnas vastu järgmised eriaruanded:

- **väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate tagatissüsteemi** ülesehituse ja kavandamise, toimingute haldamise ja eesmärkide saavutamise mõjususe (4/2011). VKEde tagatissüsteem on rahastamisvahend, mida haldab komisjoni nimel Euroopa Investeerimisfond. VKEde tagatissüsteem annab finantsvahendajatele tagatise või vastutagatise laenude jaoks, mida annavad finantseerimisasutused VKEdele eesmärgiga suurendada finantseerimist laenuvahendite varal;
- **Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kaasrahastatud turismiprojektide tulemuslikkus** (6/2011) – oodatud tulemuste saavutamine ja nende jätkusuutlikkus, ELi lisandväärtus ning projektide ülesehitus. Aruanne põhines üheksa liikmesriigi 26 piirkonnas teostatud projektide uurimisel. Perioodil 2000–2006 eraldas ERF 4,6 miljardit eurot materiaalseks turismiinvesteeringuteks. Nende vahenditega kaasrahastati liikmesriikides sealsete korraldusasutuste valitud ja hallatud projekte;

- **Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetust saanud e-valitsuse projektide mõjus** (9/2011) keskendus programmitöö perioodi 2000–2006 kulutustele neljas liikmesriigis: Prantsusmaal, Itaalias, Poolas ja Hispaanias. Auditiga hinnati, kas kaasrahastatud projektid valiti vastavalt väljaselgitatud vajadustele, viidi kavakohaselt ellu ning olid kasulikud ja kestvad. 6,7 miljardi euro suuruse ELi toetuse eesmärk oli uute turvaliste tehnoloogiate, infrastruktuuriliste võimaluste ja piirkondadevahelise lairibahenduse arendamine;
- **riigiabi komisjoni poolse kontrolli** mõjus (15/2011). Auditiga uuriti, kas protseduurid ja süsteemid tagavad selle, et komisjon tegeleb kõikide asjakohaste riigiabijuhtumitega, kas juhtumeid menetletakse tõhusalt ja õigeaegselt ning kas need võimaldavad komisjonil jälgida riigiabi kontrollimise mõju. Komisjon peab tagama liikmesriikide antava riigiabi kokkusobivuse ELi siseturuga. Liikmesriigid on kohustatud teatama komisjonile kõikidest kavandatud riigiabi meetmetest ja saama enne nende rakendamist komisjoni heakskiidu;
- **Bulgaaria, Leedu ja Slovakkia tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimiseks antava ELi finantsabi** (16/2011) rakendamise hindamises uuriti, kas programmide tegevus oli kavandatud vastavalt väljaselgitatud vajadustele, kas see oli kavakohaselt läbi viidud ning kas vastutuse ja haldamisega seotud süsteemid olid piisavad, et tagada ELi rahaliste vahendite mõjus kasutamine. Tuumaohutuse parandamiseks kohustusid Bulgaaria, Leedu ja Slovakkia ELi liitumiskõneluste raames kaheksa mittemoderniseeritavat tuumareaktorit kavatsust varem sulgema ning seejärel dekomisjoneerima. Selle kohustuse erakordse kulukuse tõttu eraldas EL kolmele riigiprogrammile ajavahemikus 1999–2013 toetust summas 2,9 miljardit eurot.

LOODUSRESSURSSIDE SÄILITAMINE JA HALDAMINE

ELil on põllumajanduse, maaelu arengu, kalanduse ja keskkonna valdkonnas ulatuslikud poliitilised ülesanded. Ajavahemikul 2007–2013 on selle valdkondade rühma kavandatud kulutused kokku 413,1 miljardit eurot (42,3% kogueelarvest).

Kolm neljandikku summast eraldatakse põllumajandustootjatele makstavateks otsetoetus- teks ja põllumajandusturgudele. Neid toetusi rahastatakse **Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist**, mis moodustab ühise põllumajanduspoliitika esimese samba. Üle viiendiku eelarvest kulub ELi **maaelu arengu** toetuseks, mida rahastatakse Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist ehk ühise põllumajanduspoliitika teisest sambast. Põllumajandust ja maaelu arengut haldab komisjon koostöös liikmesriikidega.

2011. aastal võttis kontrollikoda selles valdkonnas vastu järgmised eriaruanded:

- **ühise põllumajanduspoliitika ühtse otsemaksete kava** (eriaruanne 5/2011). Vt selgitus „Lähemalt ühest tulemusauditist“;
- kas **põllumajanduslik keskkonnatoetus on hästi kavandatud ja hallatud** (7/2011). Auditiga hinnati, kas põllumajanduse keskkonnapoliitika kavandamine ja seire on suunatud konkreetse keskkonnavalase kasu saavutamisele, kas põllumajandustootjaid toetatakse nõuetekohaselt suuniste ja korrektsete toetussummade abil ning kas poliitika haldamisel võetakse arvesse konkreetseid keskkonnavalaseid vajadusi. Põllumajandusliku keskkonnatoetuse maht on 2,5 miljardit eurot ELi vahendeid aastas ning selle eesmärk on ühiskonna kasvava keskkonnavalaste teenuste nõudluse rahuldamine, kannustades põllumajandustootjaid ja maa valdajaid võtma kasutusele põllumajandusliku tootmise meetodeid, millega kaasneb keskkonna kaitsmine ja parandamine. Poliitikat haldab komisjon koostöös liikmesriikidega;
- **alusetult tehtud maksete tagasinõudmine ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas** (8/2011), kus uuriti, kui mõjusad on liikmesriikide loodud süsteemid kindlakstehtud võlgade tagasinõudmisel. Auditiga hinnati, kas liikmesriigid käsitlevad ja kajastavad võlgu õigesti, kas liikmesriigid on edukad kindlakstehtud alusetult tehtud maksete tagasinõudmisel, kas liikmesriigid kannavad lootusetuid võlgu maha asjakohaselt ning kas komisjon teostab järelevalvet ja kontrollib tagasinõudeid mõjusalt. Euroopa Liit kulutab põllumajanduse ja maaelu arengule aastas 55 miljardit eurot, millest osa on eeskirjade eiramise, ebaõigete maksetaotluste või vigade tõttu valesti makstud ning tuleb tagasi nõuda;

- **koolipiima ja koolipuuvilja programmid** (10/2011), kus hinnati, kas kulutused mõjutavad otseselt toetuse saajate tarbimisharjumusi ning kas programmid tõenäoliselt saavutavad harivad eesmärgid ja mõjutavad toitumisharjumusi ka edaspidi. Nende ELi programmide eesmärk on edendada piimatoodete ja puuvilja söömise abil laste tervislikku toitumist ning aidata stabiliseerida turgu. Kahele kõnealusele programmile eraldatud summa ELi aastaeelarves on 180 miljonit eurot aastas;
- **kas geograafiliste tähiste kava ülesehitus ja juhtimine võimaldab sel tõhusalt toimida** (11/2011). Auditiga hinnati süsteemi usaldusväärsust, selle atraktiivsust tootjate jaoks ning tarbijate teadlikkust geograafiliste tähiste kavast. Euroopa geograafiliste tähiste kava eesmärk on kaitsta tootenimesid, mille omadusi seostatakse selle geograafilise piirkonnaga, kus neid toodetakse. Kava loob ärivõimalusi põllumajandus- ja toiduainetootjatele ning sellel peaks olema positiivne mõju maapiirkondadele;
- **kas Euroopa Liidu meetmed on aidanud kohandada kalalaevastike püügivõimsust olemasolevate püügivõimalustega** (12/2011). Auditiga uuriti, kas laevastiku püügivõimsuse vähendamise raamistik on selge ja kas konkreetsed meetmed on hoolikalt määratletud ja rakendatud. Audit viidi läbi komisjonis ning Taanis, Hispaanias, Prantsusmaal, Itaalias, Poolas, Portugalis ja Ühendkuningriigis. Ühise kalanduspoliitika eesmärk on edendada jätkusuutlikku kalapüüki. See tähendab kalavarude ja kalalaevastike vahelist tasakaalu, et vältida kalavarude ülepüüki. Liigne püügivõimsus on olnud probleemiks palju aastaid. See ohustab nii kalavarude jätkusuutlikkust kui ka kalandussektori pikaajalist elujõulisust. Programmitöö perioodil 2007–2013 eraldatakse Euroopa Kalandusfondist ühise kalanduspoliitika toetuseks 4,3 miljardit eurot.

LÄHEMALT ÜHEST TULEMUSAUDITIST

**ERIRUANNE NR 5/2011: ÜHTSE OTSEMAKSETE KAVA USALDUSVÄÄRSE
FINANTSJUHTIMISE PARANDAMISE KÄIGUS KÄSITLEMIST
VAJAVAD KÜSIMUSED**

Nimetatud tulemusauditis uuriti ühtse otsemaksete kava **finantsjuhtimise usaldusväärsust**. Kava rakendatakse praegu 27 ELi liikmesriigist 17-s. Kava kulutused olid 2009. aastal 28,8 miljardit eurot.

Ühtsete otsemaksete kava kasutuselevõtt oli ELi ühise põllumajanduspoliitika **2003. aasta reformi** üks põhielement. Sellega püüti põllumajandustootjate sissetulekut toetada ning innustada neid turunõudlusele paremini reageerima. Reformiga kõrvaldati seos toetuste ja tootmise mahu vahel (lahtisidumine). Selle asemel vajavad põllumajandustootjad abikõlblikku maad ja toetusõigusi.

Alates 2006. aastast on kontrollikoda komisjonis ja liikmesriikides läbi viinud **mitmeid auditeid** eesmärgiga kontrollida toetusõiguste täpsust tagavaid protseduure ja põllumajandustootjatele tehtavate maksete õigsust. Auditid tehti kava rakendavas 17 liikmesriigis ning nende tulemused esitati 2006. ja 2007. aasta ELi eelarvet kajastavates aastaaruannetes.

Saadud tulemusi otsustas kontrollikoda kasutada **tulemusauditis**, mis keskendus järgmisele:

- poliitikast abi saavad isikud, juurdepääs otsetoetustele ja abikõlbliku maa määratlus;
- kava osakaal põllumajandustootjate sissetuleku toetamises ja maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidmises;
- kava erinevatest rakendusmudelitest tulenevad konkreetsed mõjud.

Auditi käigus külastati 2009. ja 2010. aastal komisjoni, Prantsusmaad, Ühendkuningriiki ja Itaaliat.

Töö tulemusel valminud **eriaruandes nr 5/2011** järeldatakse, et ühtne otsemaksete kava on kaasa aidanud kahe ühise põllumajanduspoliitika eesmärgi saavutamisele: innustada põllumajandustootjaid paremini turunõudlusele reageerima ja toetada kogu põllumajandussektori sissetulekuid. Käesoleva aruande üldine järeldus on siiski, et kava rakendamise tulemusel on ilmnunud mitmeid küsitavaid elemente seoses kavast abisaavate isikute määratlusega, abikõlblike põllumassiivide ja tegevustega, kava keskkonnamõju, liikmesriikide sisese ja vahelise abi jagamisega ning ajaloolistest ja piirkondlikest mudelitest lähtuvate mõjudega.

Aruandes **soovitatakse** abi paremini suunata, nii et see läheks aktiivsetele põllumajandustootjatele ja välja jääksid mittepõllumajanduslikud põllumassiivid ja tegevused, mis ei aita kaasa põllumajandusliku tootlikkuse suurendamisele või maa keskkonnaväärtuse aktiivsele säilitamisele. Samuti soovib kontrollikoda, et maksete arvutamisel tuleks arvesse võtta põllumajandustootjate tekitatud

keskkonnakulu ja muid välismõjusid ning et maksete jaotumine põllumajandustootjate vahel oleks paremini tasakaalustatud. Toetuste arvutamine peaks põhinema praegustel tootmistingimustel.

Auditi viis läbi I auditikoja kaheksast **eri valdkonna audiitorist koosnev auditirühm**. Audititöö käigus saadi uusi teadmisi nii lahtiseotud põllumajandustoetuste kui ka varasemate, tootmisega seotud toetuste lõpetamise mõjude kohta. Rühma juhi Sven Köllingi sõnul „tegi auditeerimise eriti keeruliseks ühtse otsemaksete kava erinevate rakendusmudelite ja variantide ning riiklike ja piirkondlike halduspraktikate paljus, mis mõjutasid toetuse mõjusust ja tõhusust“. Külaskäigud lõplike toetusesaajate juurde ja põllumajandusettevõtete kohapealsed kontrollid olid audititähelepanekute ja järelduste tegemiseks kasutatud tõendite kogumiseks hädavajalikud.

Mitmed kontrollikoja soovitusel on leidnud koha komisjoni ettepanekutes ühise põllumajanduspoliitika reformimiseks peale aastat 2013 (need olid aruande kirjutamise ajal arutlusel), k.a aktiivse põllumajandustootja määratlus ja teatud tüüpi maadel tehtav minimaalne tegevus, toetuse jaotumine toetusesaajate vahel, ühtse otsemaksete süsteemi erinevate mudelite arvu vähendamine ning keskkonna-alaste välismõjude parem arvestamine toetuse arvutamisel.

Auditirühm (vasakult paremale): (esimeses reas) Heike Walz, kontrollikoja liige Michel Cretin, Aurelia Petliza, (tagumises reas) Pietro Puricella, Dirk Pauwels, Sven Kölling, Sylvain Lehnhard

ELI GLOBAALNE ROLL

ELi tegevusel välissuhete alal on järgmised põhieesmärgid: **laienemine, oma naabruses stabiilsuse, turvalisuse ja heaolu** tagamine, aktiivne töö **säästva arengu** heaks rahvusvahelisel tasandil; **ülemaailmse poliitilise valitsemistava** edendamine ning strateegilise ja tsiviiljulgeoleku tagamine.

Eesmärkide täitmiseks eraldas EL ajavahemikuks 2007–2013 55,9 miljardit eurot, mis moodustab 5,7% liidu kogueelarvest. Lõviosa rahalistest vahenditest haldab komisjon otse kas oma peakorterist või delegatsioonide kaudu. Osa abist hallatakse ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega.

2011. aastal võttis kontrollikoda selles valdkonnas vastu järgmised eriaruanded:

- **kas komisjonipoolse välisabi korraldamise üleandmine peakorterilt delegatsioonidele on parandanud abi andmist?** (1/2011.)

Auditiga uuriti uut halduskorraldust ning selle mõju abi andmise kiirusele ja kvaliteedile ning usaldusväärsete finantsjuhtimismenetluste loomisele. Euroopa Liit on suurim abi rahastaja maailmas ja olulist osa sellest korraldab Euroopa Komisjon – 2009. aastal 8,4 miljardit eurot. Alates 2002. aastast rakendab komisjon abi läbi oma haldussüsteemi, kus vastutus on delegeeritud partnerriikides asuvatele delegatsioonidele;
- **ÜRO organisatsioonide kaudu konfliktidest mõjutatud riikides antava ELi abi** tõhusust ja mõjusust (3/2011) kajastavas aruandes keskendutakse ajavahemikus 2006–2008 Afganistanis, Iraagis ja Sudaanis teostatud projektidele. Ajavahemikus 2005–2009 rakendas EuropeAid ÜRO organisatsioonide kaudu abirahasid summas 4 miljardit eurot. EL võib kas üksi või koos teiste rahastajatega rahastada projekte, kaasrahastada mitme rahastajaga sihtfonde, mille vahendid ei ole eraldatud mingite kindlate tegevuste või eesmärkide jaoks, või siis kaasrahastada mõne ÜRO organisatsiooni üldeelarvet;
- **kas ELi toetus on suurendanud Horvaatia suutlikkust ühinemisjärgse rahastamise haldamiseks?** (14/2011.) Aruandes hinnati, kuidas komisjon oli ELi toetust kavandanud ning kas ELi rahastatud projektid saavutasid oodatud tulemused. Euroopa Liidu ühinemiseelse abi eesmärk on aidata suurendada kandidaatriikide haldussuutlikkust, et need oleksid võimelised haldama märkimisväärseid ELi vahendeid, mida riigid saavad pärast ELiga ühinemist. Horvaatiale antava abi maht on alates 2007. aastast olnud 150 miljonit eurot aastas.

HALDUSTEGEVUS

ELi institutsioonide, ametite ja detsentraliseeritud asutuste **halduskulud** hõlmavad personalikulusid (palgad ja pensionid), hoonete, seadmete, energia, side- ja infotehnoloogiaga seotud kulusid. Ajavahemikul 2007–2013 eraldatakse ELi eelarvest halduskuludeks 55,9 miljardit eurot (5,7% ELi kogueelarvest).

2011. aastal võttis kontrollikoda selles valdkonnas vastu järgmise eriaruande:

- **Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juhtimist käsitlevas eriaruandes (2/2011)** uuriti kontrollikoja varasema eriaruande (1/2005) soovitude põhjal võetud meetmete rakendamist. Auditi käigus uuriti, kas OLAFi tegevus on keskendatud uurimisfunktsioonile, kas amet on tõhustanud oma uurimistegevust, kas OLAF on näidanud oma uurimiste mõjusust ning kas järelevalvekomitee rolli on selgitatud. OLAFi ülesanne on võidelda pettusega ja muu ELi eelarvet kahjustava ebaseadusliku tegevusega. Amet kuulub komisjoni struktuuri, kuid teostab uurimisi sõltumatult, sellel on 500 töötajat ning aastaeelarve on ligikaudu 50 miljonit eurot.

TULUD

Euroopa Liidu eelarvet rahastatakse peamiselt **omavahenditest ja muudest tuludest**. Traditsioonilised omavahendid – peamiselt tollimaksud – moodustavad kogutulust ca 12% ja käibemaksupõhised omavahendid samuti 12%. Suurima osa ELi omavahenditest (70%) moodustavad kogurahvatulul põhinevad omavahendid, mille abil tagatakse, et eelarve on alati tasakaalus.

2011. aastal võttis kontrollikoda selles valdkonnas vastu järgmise eriaruande:

- eriaruandes **tolliprotseduuri 42 kontrolli piisavuse kohta käibemaksust kõrvalehoidumise ärahoidmiseks ja avastamiseks (13/2011)** hinnati, kas on loodud mõjus õigusraamistik tolliprotseduuri 42 käigus käibemaksust kõrvalehoidumise vastu võitlemiseks. Kontrollikoda viis auditi läbi Belgias, Taanis, Hispaanias, Prantsusmaal, Austrias, Sloveenias ja Rootsis. Tolliprotseduuri 42 kasutavad ELi importijad käibemaksuvabastuse saamiseks. Seda rakendatakse juhul, kui väljastpoolt ELi imporditud kaubad viiakse impordiliikmesriigist mõnda teise liikmesriiki. Sellisel juhul kuulub käibemaks tasumisele sihtliikmesriigis.

2011. AASTAL AVALDATUD ARVAMUSED JA SEISUKOHAD

Kontrollikoda aitab **ELi finantsjuhtimist** edendada ka arvamuste avaldamisega uute või muudetud finantsjuhtimiselase mõjuga õigusaktide ettepanekute kohta. Taotluse arvamuse esitamiseks teevad ELi institutsioonid. Seadusandjad – Euroopa Parlament ja nõukogu – kasutavad neid oma töös. Kontrollikoda võib omal algatusel ka muudel teemadel kirjaliku seisukoha avaldada.

2011. aastal võttis kontrollikoda vastu seitse arvamust:

- **1/2011:** Arvamus nõukogu määruse ettepaneku kohta, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust) seoses Euroopa välissteenistusega
- **2/2011:** Arvamus ühisettevõtte Clean Sky finantseeskirjade kohta
- **3/2011:** Arvamus Euroopa koolide finantsmääruse muutmise ettepaneku kohta
- **4/2011:** Arvamus teemal komisjoni roheline raamat riigihankepoliitika ajakohastamise kohta
- **5/2011:** Arvamus nõukogu määruse (Euratom) ettepaneku kohta, millega kehtestatakse ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolide Euroopa Aatomienergiaühenduse raamprogrammi kaudsetes meetmetes osalemise ning teadustöö tulemuste levitamise eeskirjad (2012–2013)
- **6/2011:** Arvamus muudetud ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta ja tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) nr 1074/1999.

Arvamus 7/2011 esitab kontrollikoja seisukoha ettepaneku kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseks, millega kehtestatakse ühissätted **ühtekuuluvuse valdkonna kulutusteks**, mis võivad moodustada kuni 45% ELi kogukulutustest perioodil 2014–2020. ELi eelarve panus Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamiseks sõltub suurel määral nende vahendite säästlikust, tõhusast ja mõjusast kasutamisest. See mõjutab ka ELi meetmete usaldusvärsust ja õiguspärasust. Liidu jaoks on jätkuvalt probleemiks saada häid kvalitatiivseid tulemusi kavast, mille puhul vahendite jaotus on liikmesriikide vahel eelnevalt kindlaks määratud, ning kaudne eesmärk on vahendite kasutamise suutlikkus. Komisjonipoolne mõjus järelevalve ja aruandluskohustus vahendite kasutamise üle toetab liikmesriikide suutlikkust neid vahendeid edukalt kasutada.

Avaldatud arvamused on kõikides ELi ametlikes keeltes kättesaadavad Euroopa Kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu.

KONTROLLIKOJA SEISUKOHT: PRAEGUSE FINANTS- JA MAJANDUSKRIISI MÕJU EUROOPA LIIDU AVALIKU SEKTORI ARUANLUSKOHUSTUSE TÄITMISELE JA AVALIKU SEKTORI AUDITILE NING EUROOPA KONTROLLIKOJA ROLLILE

Jätkuv ülemaailmne **finants- ja majanduskriis** avaldab Euroopa Liidule olulist mõju. Kriisi ohjamiseks on Euroopa Liit võtnud meetmeid, mille abil toetada finantssektori jätkusuutlikkust, edendada majanduse elavdamist ja majanduskasvu, anda finantsabi liikmesriikidele ning tõhustada liikmesriikide vahelist eelarve- ja majanduspoliitika koordineerimist. Samuti on meetmed avaldanud olulist mõju Euroopa Liidu avaliku sektori vahendite ehk liidu kodanike makstavate maksude kasutamisele. Muudatused liidu majanduspoliitika ülesehituses toovad endaga kaasa uusi ülesandeid seoses aruandluskohustuse, läbipaistvuse ja avaliku sektori auditiga.

Kontrollikoda on seisukohal, et uute meetmete rakendamisel tuleks järgida põhimõtet, mille kohaselt tuleb **avaliku sektori vahendite** puhul tagada piisav läbipaistvus, avaliku sektori aruandluskohustuse täitmine ja avaliku sektori auditeerimine. Seetõttu avaldas kontrollikoda 19. mail 2011. aastal seisukoha praeguse finants- ja majanduskriisi mõjust Euroopa Liidu avaliku sektori aruandluskohustuse täitmisele ja avaliku sektori auditile ning Euroopa Kontrollikoja rollile.

Seisukohas **esitatud järelduse kohaselt hakkab kontrollikoda** oma volituste piires auditeerima uusi järelevalveasutusi, ELi eelarvetagatisega abimehhanisme ja võimaluste piires komisjoni tegevust Euroopa poolaasta jooksul. Kontrollikoda on aga täheldanud ka juhtumeid, kus avaliku sektori auditeerimise kord ei ole asjakohane. Näiteks leiab kontrollikoda, et leping, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism, peaks sisaldama sätteid avaliku sektori välisauditi kohta. Lõpetuseks soovib kontrollikoda tähelepanu juhtida mitmete juhtudele, mille puhul liidu pädevatel institutsioonidel, eelkõige Euroopa Parlamendil ja nõukogul, tuleks analüüsida aruandluskohustuse ning läbipaistvusega seotud küsimusi. Juhtumid puudutavad arvestus- ja aruandlus- ning auditeerimisstandardeid, keskpankade tegevust ja eelarvepoliitika järelevalvet vastavalt praegu koostatavatele uutele eeskirjadele.

KOOSTÖÖ TEISTE KÕRGEIMATE KONTROLLIASUTUSTEGA

Kontrollikoda teeb teiste kõrgeimate kontrolliasutustega koostööd peamiselt järgmiste koostöövõrgustike ja organisatsioonide kaudu:

- ELi liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste **kontaktkomitee**;
- ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide **kõrgeimate kontrolliasutuste võrgustik**;
- avaliku sektori kontrolliasutuste **rahvusvahelised organisatsioonid**, eelkõige Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvahelise Organisatsioon (INTOSAI) ja selle Euroopa piirkondlik rühm (EUROSAI).

KONTAKTKOMITEE

Alusleping näeb ette, et kontrollikoda ja liikmesriikide auditeerimisasutused **teevad usalduslikult koostööd**, säilitades samal ajal oma sõltumatuse. Kontrollikoda teeb ELi liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutustega aktiivselt koostööd kontaktkomitee raames. Kontaktkomiteesse kuuluvad ELi liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste juhid ja kontrollikoja president ning see tuleb kokku igal aastal. Kontaktkomitee edendab tööalaste teadmiste ja kogemuste vahetamist ELi rahaliste vahendite auditeerimisel ja muudel ELiga seonduvatel teemadel. Igapäevast kontakti hoitakse iga asutuse poolt määratud kontaktametnike kaudu. Ühiste seisukohtade ja tavade väljatöötamiseks on loodud tööühmused.

2011. aastal oli kontrollikoda kontaktkomitee **tegevesimees**, jätkas komiteele haldustoe pakkumist ning osales aktiivselt kontaktkomitee poolt loodud erinevates tööühmades.

Kontaktkomitee **2011. aasta kohtumine** toimus 13.–14. oktoobril 2011 kontrollikoja ruumes. Kohtumise keskseks osaks oli seminar majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta ning teiste ELi majandusjuhtimises toimunud hiljutiste arengute mõju üle ELi liikmesriikide kõrgeimatele kontrolliasutustele ja Euroopa Kontrollikoja. Seminaril käsitleti ka finantsüsteemide ja institutsioonide järelevalvet ja kontrolli, finantssektorile antavat riigiabi ning euro kriisimehhanismide auditeerimist.

Arutelude põhjal võttis kontaktkomitee vastu **avalduse** (vt selgitus), mis on adresseeritud Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule, Euroopa Komisjonile ning Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele. Lisaks kiideti heaks resolutsioon, milles tunnustati euroala riikide kõrgeimate kontrolliasutuste üleskutset tagada Euroopa stabiilsusmehhanismi asjakohane avaliku sektori poolne välisaudit. Avaldus ja resolutsioon on avaldatud kontaktkomitee veebilehel <http://www.contactcommittee.eu>.

Kontaktkomitee 2011. aasta kohtumise peasinejad: volinik Olli Rehn, Luksemburgi Suurhertsogiriigi rahandusminister Luc Frieden ja Euroopa Keskpanga asepresident Vítor Constâncio koos Euroopa Kontrollikoja presidendi Vítor Caldeiraga (vasakult kolmas)

14. OKTOOBRI 2011. AASTAL VASTU VÕETUD AVALDUS MAJANDUSPOLIITIKA
KOORDINEERIMISE EUROOPA POOLAASTA NING TEISTE ELI MAJANDUSJUHTIMISES
TOIMUNUD HILJUTISTE ARENGUTE MÕJUST ELI LIIKMESRIIKIDE KÕRGEIMATELE
KONTROLLIASUTUSTELE JA EUROOPA KONTROLLIKOJALE, MILLES RÕHUTATI
AVALIKU SEKTORI VAHENDITE KASUTAMISEL JÄRGITAVAD PÕHIMÕTTEID
NING SÕNASTATI EDASISE KOOSTÖÖ PEAMISED VORMID

Avaliku sektori vahendite asjakohane auditeerimine

Kontaktkomitee on seisukohal, et avaliku sektori vahendite kasutamisel tuleks järgida järgnevaid põhimõtteid:

- „küllaldane **läbipaistvus**, mis tähendab usaldusväärset ja õigeaegset teavet (k.a liikmesriikide statistika) avaliku sektori vahendite tegeliku või kavandatud kasutamise ning sellega seotud riskide kohta;
- asjakohane **vastutus**, mis hõlmab nii avaliku sektori kontrollimist kui ka otsustajate ja protsesside haldajate asjakohast vastutust; ning
- asjakohane **avaliku sektori auditeerimine**, et anda kindlust ja teavet avaliku sektori vahendite kasutamise ning sellega seotud riskide kohta, aidates nii parandada läbipaistvust ning luues aluse vastutuseks.“

Selleks, et tagada avaliku sektori auditi mõjus toimetulek finants- ja majanduskriisi ning selle tagajärgedega, peavad ELi kõrgeimad kontrolliasutused ja Euroopa Kontrollikoda „otsustama – niivõrd kui see on võimalik ning oma volituste piires –, kuidas oma audititööd vastavalt uuele keskkonnale kohandada. Mõnel juhul on see protsess uuenenud auditiülesannete lisandumise näol juba alanud“.

Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja koostöö edasine areng

ELi riikide majanduste üha kasvavast vastastikusest sõltuvusest tulenevalt muutuvad üha tähtsamaks ühised arusaamad, mis kasvavad välja tihedast koostööst. Koostöövormideks võivad olla:

- „teadmiste kogumisele ning jagamisele kaasaaitav uemate audititulemuste ja nende mõjude alaste kogemuste vahetamine;
- uute (ja olemasolevate) meetmete auditeerimise **parimate tavade** leidmine ja jagamine;
- **avaliku sektori auditite katvuses leiduvate lünkade ning uute auditiülesannete ja partnerluste** vallas peituvate võimaluste väljaselgitamine ning nendega tegelemiseks sobivate lahenduste leidmine; ja
- kõrgeimate kontrolliasutuste jaoks spetsiifiliste auditi meetodite ja tehnikate (ning nende kasutamiseks vajalike vahendite ja juhiste) väljatöötamine.“

Kontaktkomitee jätkab loetletud tegevuste arendamist oma olemasolevate võrgustike raames, mis hõlmavad Euroopa 2020. aasta strateegia ja maksupoliitika auditeerimist, ning paralleelsete ja koordineeritud auditite ja muu sel eesmärgil tehtava koostöö abil.

13.–14. oktoobril 2011 Luxembourgis peetud kontaktkomitee 2011. aasta kohtumine

KANDIDAATRIIKIDE JA POTENTSAALSETE KANDIDAATRIIKIDE KÕRGEIMATE KONTROLLIASUTUSTE VÕRGUSTIK

Kontrollikoda **osales** aktiivselt ELi kandidaat-riikide ja potentsiaalsete kandidaat-riikide võrgustiku koosolekul¹. Võrgustiku organisatsiooniline ülesehitus sarnaneb kontaktkomitee omale, korraldatakse kõrgeimate kontrolliasutuste juhtide ja kontaktametnike regulaarseid kohtumisi, tegutsevad töörühmad, korraldatakse seminare, töötube ja paralleelseid auditeid. Põhieesmärk on edendada rahvusvaheliste standarditele ja ELi heale tavale vastavaid auditeetodeid ja -tehnikaid.

Võrgustiku **presidentide kohtumine** toimus 8.–9. märtsil 2011 Istanbulis. Kohtumise eesistujateks olid Türgi kõrgeim kontrolliasutus ja Euroopa Kontrollikoda ning seal võeti vastu edasist tegevust kavandav Istanbuli kokkulepe, mida hakatakse rakendada Euroopa Kontrollikoja, SIGMA ja ELi kõrgeimate kontrolliasutuste esindajate aktiivsel toel.

MUU KOOSTÖÖ

2011. aastal tegi kontrollikoda koos Austria ja Soome kõrgeimate kontrolliasutustega Norra kõrgeimat kontrolliasutust käsitleva **vastastikuse eksperdi hinnangu**. Aruanne avaldati juunis 2011.

Kontrollikoda **võttis jätkuvalt aktiivselt osa** INTOSAI ja EUROSAL tegevusest ning panustas nende töösse. Pärast INTOSAI täisliikmeks saamist 2004. aastal on kontrollikoda aktiivselt osalenud auditialastes allkomisjonides. 2011. aastal, peale rahvusvaheliste auditeerimisstandardite (kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelised standardid) kogumi vastuvõtmist XX INCOSAI kohtumisel 2010. aasta novembris, on allkomisjonid hakanud oma töökavasid ellu viima, keskendudes kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standardite raamistiku ühtlustamisele ning standardite ja suuniste levitamisele. Samuti on kontrollikoda andnud panuse allkomisjonide töösse seoses hea tava levitamise ja kvaliteedi tagamisega, tehes omaalgatuslikke vastastikuseid eksperdi hinnanguid ning ergutades suutlikkuse suurendamise meetmete võtmist INTOSAI liikmete poolt.

Lisaks on kontrollikoda alates 2008. aastast juhtinud **INTOSAI töörühma**, mis tegeleb katastroofide puhul antava abiga seotud aruandlus- ja auditeerimisküsimustega. Töörühma põhieesmärk on välja töötada suunised ning välja selgitada ja levitada head tava katastroofide puhul antava abi puudutava vastutuse valdkonnas, keskendudes sidusrühmadele (mitmepoolsed osalejad, abiorganisatsioonid, riigid, eraaudiitorid) suunatud tegevusele.

¹ 2012. aasta veebruari seisuga koosneb võrgustik viiest kandidaatriigist (Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Island, Montenegro ja Türgi) ning kolmest potentsiaalsest kandidaatriigist (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia).

EUROSAI töös osalemises on uueks arenguks see, et kontrollikoda valiti järgnevas kuueaastaseks perioodiks organisatsiooni **juhatuse liikmeks**. Kontrollikoda osales aktiivselt kaheksandal EUROSAI kongressil (30. mai – 2. juuni 2011), kus keskenduti avaliku sektori juhtivtöötajatele esitatavatele nõuetele ja vastutusele ning kõrgeimate kontrolliasutuste rollile. Lisaks käsitleti sõltumatute reguleerimisametite kõrgeimate kontrolliasutuste poolset auditeerimist. Kongressil võeti vastu kõrgeimate kontrolliasutuste iseseisvust rõhutav avaldus.

Detsembris 2011 kulmineerusid INTOSAI ja tema piirkondlike töörühmade kõrgeimate kontrolliasutuste sõltumatuse tugevdamise ning Lima ja Mehhiko deklaratsioonide tunnustamise poole püüdnud jõupingutused **ÜRO peaassamblee** poolt vastuvõetud resolutsiooniga, mille eesmärk on „edendada kõrgeimate kontrolliasutuste tugevdamise abil avaliku sektori aruandluskohustust, mõjusust ja läbipaistvust“.

MUU TEGEVUS

EUROOPA KONTROLLIKOJA PÄDEVUS KÄIBEMAKSUPÕHISTE OMAVAHENDITE AUDITEERIMISE VALDKONNAS

15. novembril 2011 tegi **Euroopa Kohus otsuse** kohtuasjas C-539/09: komisjon *versus* Saksamaa Liitvabariik, mis puudutas kontrollikoja auditipädevust käibemaksupõhiste omavahendite auditeerimise valdkonnas.

Kaasus tulenes **Saksamaa Liitvabariigi rahandusministeeriumi** keeldumisest lubada kontrollikojal auditeerida liikmesriikide vahel nõukogu määruse (EÜ) nr 1798/2003 alusel tehtavat käibemaksualast halduskoostööd. Oma eriaruannet nr 8/2007 ette valmistades otsustas kontrollikoda auditeerida kaheksas liikmesriigis, sh Saksamaal. Saksa ametivõimud olid seisukohal, et kontrollikojal puudub õigus nimetatud auditit teha.

Saksa valitsuse seisukoht oli, et määruse (EÜ) nr 1798/2003 alusel **liikmesriikide vahel tehtav koostöö** ei puuduta otseselt ELi tulusid, kuna käibemaks on liikmesriigi maks ja ei ole sama, mis käibemaksupõhised omavahendid. Viimased määratakse kindlaks mitmete arvutuste põhjal ning need moodustavad liikmesriikides kogutud käibemaksust vaid suhteliselt väikese osa.

Euroopa Kohus **lükkas** otsustavalt **tagasi** Saksa valitsuse põhjendused, mis põhinesid liikmesriikide käibemaksutulu ja ELi käibemaksupõhiste omavahendite rangel eristamisel. Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja esitatud argumente järgides rõhutas Euroopa Kohus ELi käibemaksupõhiste omavahendite sõltumist liikmesriikide käibemaksutulust.

Euroopa Kohus **märkis**, et käibemaksualast halduskoostööd käsitleva määruse (EÜ) nr 1798/2003 eesmärk oli luua liikmesriikide koostöö mehhanismid, mis võimaldaksid neil võidelda käibemaksupettusega ja käibemaksu tõhusamalt koguda. See mõjutab ka ELi eelarve käibemaksupõhistel omavahenditel põhinevat osa. Kui liikmesriikide ametiasutused teevad määruse raames tõhusalt koostööd, aitab see pettustega võidelda ja liikmesriikides tõhusamalt käibemaksu koguda. See aitab koguda käibemaksupõhiseid omavahendeid mahus, mis vastab mitmetes kohaldatavates ELi õigusaktides nõutule, ning seega säilitada omavahendite üldist tasakakaalu.

Euroopa Kohus **otsustas**, et kontrollikojal oli õigus liikmesriikide käibemaksualast halduskoostööd uuriv kavandatud audit läbi viia, sest see käsitles ELi tulusid nende seaduslikkuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise seisukohast ning oli seega otseselt seotud aluslepinguga kontrollikojale antud pädevusega.

Kohtuasi C-539/09 on esimene kohtuasi, kus Euroopa Kohus pidi tegema otsuse kontrollikoja **auditipädevuse** ulatust puudutavas küsimuses. Euroopa Kohtu otsus on oluline ja positiivne, kuna see selgitab ning kinnitab institutsiooni auditipädevust liikmesriikide suhtes.

LÁZARO AUHIND AVALIKU SEKTORI AUDITEERIMISE UURINGUTE ALAL

2010. aastal andis Euroopa Kontrollikoda välja oma **esimese auhinna** avaliku sektori auditeerimise uuringute alal, mille eesmärk on arendada sidemeid teadusringkondadega ja toetada avaliku sektori auditeerimise arengut Euroopas. Esimene auhind oli pühendatud kontrollikoja endisele direktorile Jesús Lázaro Cuencale, kes andis mitmete aastate vältel oma panuse institutsiooni auditimeetodite ja lähenemisviiside arendamisse.

5. juulil 2011 kontrollikojas toimunud avalikul tseremoonial andsid Lázaro auhinna **laureaatidele** Sara Belleilile ja José Antonio Fernández Ajenjole üle kontrollikoja president Vítor Caldeira ja valikukomitee liikmed. Mõlemad laureaadid tutvustasid akadeemilisel loengul oma uurimistöö tulemusi.

Sara Belleil: „Humanitaarabiorganisatsioonide Euroopa poliitika alaste auditite panus juhtimistavade sotsioloogiasse: ülevõtmisest omaksvõtmiseni“.

José Antonio Fernández Ajenjo: „Avaliku halduse kontroll ja korrupsioonivastane võitlus: kõrgeim kontrolliasutus ja riigihalduse üldine auditeerimine“.

Kontrollikoda võttis sügava kurvastusega vastu teate Sara Belleili enneaegsest surmast 30. novembril 2011 ning soovib avaldada tunnustust tema teadustöö kvaliteedile ja tähtsusele.

President Caldeira koos Lázaro auhinna võitjate Sara Belleili ja José Antonio Fernández Ajenjoga

AJAVAHEMIKU 2009–2012 STRATEEGIA ELLUVIIMINE

Viimastel aastatel on kontrollikoda käivitanud **sisemise reformi**. Selle käigus töötati välja perioodi 2009–2012 strateegia² ning seati järgmised eesmärgid:

- suurendada auditite üldist **mõju** ja
- suurendada **tõhusust** ressursside parima kasutamise abil.

Paljud strateegia esmatähtsad meetmed on ellu viidud, ülejäänutega tegeletakse 2012. aastal. 2011. aasta peamised saavutused olid:

- kasvas **eriaruannete arv**. Avajavahemikus 2009–2011 avaldati 16 aruannet aastas, mis on enam kui eesmärgiks seatud 12–15 auditiaruannet aastas;
- **mõjukas panus** ELi eelarvereformi;
- alustati varasemate leidude üle **regulaarse järelkontrolli** tegemist; sh alates 2012. aastast avaldatav kontrollikoja soovitude alusel võetud meetmeid kajastav aruanne;
- uuendati **auditiprotseduurid ja auditeerimisstandardid**;
- jätkuv rõhuasetus **põhitegevusele**, mille käigus paigutati tugitalitustest töökohti ümber audititegevusse; ja
- avaldati **seisukoht** teemal „Praeguse finants- ja majanduskriisi mõju Euroopa Liidu avaliku sektori aruandluskohustuse täitmisele ja avaliku sektori auditile ning Euroopa Kontrollikoja rollile“.

² Auditistrateegia 2009–2012 on kättesaadav kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu.

EUROOPA KONTROLLIKOJA EETIKAJUHISED

2008. aastal tehtud vastastikuse eksperdi hinnangu soovitusel tugevdas kontrollikoda oma **auditijuhtimise raamistikku** ning võttis vastu eetikajuhiseid, mis põhinevad INTOSAI eetikajuhistel ja kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelisel standardil³. Kontrollikoda seadis sisse protseduuri, mis tagab igal aastal piisava kindluse selle kohta, et institutsiooni töötajad järgivad asjakohaseid eetikanõudeid.

Eetikajuhendis sätestatud **väärtuste** (sh erapooletus, objektiivsus, lojaalsus ja erialane konfidentsiaalsus) järgimine tagab selle, et kontrollikoja töötajad tegutsevad avalikkuse huvides ning neid ei mõjuta väline surve ega isiklikud rahalised huvid. Kontrollikoja töötajate tööalast käitumist reguleeriv raamistik suurendab meie sidusrühmadele antava teabe usaldusväärsust.

³ ISSAI 30 ja ISSAI 40.

KONTROLLIKOJA 2013–2017 STRATEEGIA VÄLJATÖÖTAMINE

Praeguse, 2012. aastal lõppeva strateegia saavutustele toetuva uue strateegia väljatöötamine algas 2011. aastal. Kontrollikoda kohandab oma tööd vastavalt ELis ja auditeerimise valdkonnas toimuvatele arengutele ning püüab vastata oma sidusrühmade vajadustele ja ootustele.

Euroopa Kontrollikoja liikmed

KONTROLLIKOJA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE 2011. AASTAL

Alates 2008. aastast on kontrollikoda edasi arendanud peamiste tulemusnäitajate kogumit, et:

- teavitada **juhtkonda** ajavahemiku 2009–2012 eesmärkide saavutamisest;
- toetada **otsustusprotsessi**;
- anda tulemuslikkuse kohta teavet kontrollikoja **sidusrühmadele**.

Näitajate eesmärk on mõõta nii kontrollikoja töö **kvaliteedi ja mõju** põhielemente (pöörates erilist tähelepanu peamiste sidusrühmade seisukohtadele) kui ka tema ressursside kasutamise **tõhusust ja mõjusust**.

2011. aasta oli teine aasta, mil oli kasutusel näitajate terviklik kogum. Kontrollikoda **rõõmustavad** peamiste tulemusnäitajate head tulemused, eriti just meie audititöö kvaliteeti ja mõju mõõtvad näitajad. Mis veelgi olulisem, näitajad on heaks lähtekohaks nende valdkondade väljaselgitamiseks, kus tuleks teha parandusi, ning nende probleemide väljaselgitamiseks, mille lahendamine aitab tulemuslikkust edaspidi tõsta.

KONTROLLIKOJA TÖÖ KVALITEET JA MÕJU

Kontrollikoda tugineb oma aruannete kvaliteedi ja mõju hindamisel sidusrühmade hinnangutele, eksperdihinnangutele ja tehtud soovitude põhjal võetud meetmete kontrollimisele.

SIDUSRÜHMADE HINNANGUD

Kontrollikoda palus oma aruannete peamistel kasutajatel (Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjon ja nõukogu eelarvekomisjon) ja peamistel auditeeritavatel (enamasti Euroopa Komisjoni töötajad) küsimustiku abil hinnata kontrollikoja (üldeelarvet ja EAF-e käsitlevate) 2010. aasta aruannete ja 2011. aastal avaldatud eriaruannete **kvaliteeti ning mõju**. Vastata sai viiepunktsüsteemis (1 – väga nõrk, 2 – nõrk, 3 – piisav, 4 – hea, 5 – väga hea).

	2010	2011	Eesmärk 2011. aastal
Peamiste kasutajate hinnang kontrollikoja aruannete kvaliteedile ja mõjule	4,2	4,0	≥4,2
Auditeeritavate hinnang kontrollikoja auditite kvaliteedile ja mõjule	3,7	3,7	≥3,7

Tulemus näitab, et peamiste kasutajate keskmine hinnang kontrollikoja aruannetele on hea. Eelkõige hindavad kasutajad aruannete selgust ja kasulikkust ning kontrollikoja audiitorite professionaalsust.

EKSPERDIHINNANGUD

Kaks välishindajat vaatasid üle kontrollikoja 2011. aastal avaldatud aruannetest moodustatud valimisse kuulunud aruannete **sisu ja esitusviisi**. Hindajad vaatasid läbi neli eriaruannet ja 2010. aasta aastaaruande üldeelarve ja EAFide kohta ning hindasid aruannete eri aspektide kvaliteeti skaalal ühest („oluliste puudustega“) neljani („väga kvaliteetne“).

	2010	2011	Eesmärk 2011. aastal
Välisekspertide hinnang kontrollikoja aruannete sisule ja esitusviisile	3,0	2,8	≥3,0

Tulemus näitab, et hindajad peavad kontrollikoja aruannete kvaliteeti piisavaks. Hinnangud on andnud väärtuslikku teavet ja neis esitatud soovitusi kasutatakse aruannete kvaliteedi tõstmiseks tulevikus.

SOOVITUSTE ALUSEL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja eesmärk on aidata oma soovitude abil kaasa **finantsjuhtimise parandamisele**. Selleks et kontrollikoja soovitused viiksid muutusteni, tuleb auditeeritaval need kõigepealt heaks kiita ja seejärel ellu viia. Näitaja põhineb 2011. aastal avaldatud aastaaruannetes ja eriaruannetes avaldatud soovitustel.

	2010	2011	Eesmärk 2011. aastal
Auditeeritavate poolt heakskiidetud auditisoovituste osakaal	90%	93%	≥90%

2011. aastal hakkas kontrollikoda süstemaatiliselt jälgima soovitude elluviimist auditeeritavate poolt. Alates 2012. aastast avaldab kontrollikoda oma aruannetes ka andmed selle kohta, mil määral on soovitused tegelikkuses ellu viidud ja viinud paranduste tegemiseni.

RESSURSSIDE TÕHUS JA MÕJUS KASUTAMINE

Kontrollikoda hindab ressursside kasutamise tõhusust ja mõjusust vastavalt oma võimele toota õigeaegseid aruandeid ja leide, täita oma kohustusi seoses finantsjuhtimisega ning tagada töötajate heaolu ja erialane pädevus.

ARUANNETE ÕIGEAEKSUS

Kontrollikoja eesmärk on **võtta kõik aruanded vastu ettenähtud tähtajaks**. Aastaruannete ja iga-aastaste eriaruannete avaldamisel tuleb järgida õigusaktides sätestatud tähtaegu. Eriaruannete puhul, mille avaldamise tähtajad ei ole õigusaktidega reguleeritud, loetakse tähtajaks planeeritud vastuvõtmiskuupäeva.

	2010	2011	Eesmärk 2011. aastal ⁴
Vastuvõetud aruannete osa võrreldes kavandatud	90%	83%	90%
Õigeaegselt vastuvõetud aruannete arv	80%	75%	90%

Kokkuvõttes ei saavutanud kontrollikoda 2011. aastaks seatud eesmärki. Kuigi aruannete koguarvu väga kõrgele seatud eesmärki saavutada ei suudetud, ületati eriaruannete avaldamisele seatud eesmärk (12–15 eriaruannet aastas) ning kokku toodeti rohkem kui 2010. aastal. Kõik aastaruanded ja kõik iga-aastased eriaruanded, välja arvatud üks, võeti vastu plaanipäraselt ja avaldati õigeks tähtajaks.

⁴ Ootamatute sündmuste arvesse võtmiseks on näitajate eesmärke muudetud – kui aastatel 2008–2010 oli eesmärk 100%, siis nüüd on see 90%.

LEIDUDE ÕIGEAEKSUS

Esialgsete leidude aruannetes esitatakse **konkreetsed auditileiud** ning nende aluseks on liikmesriikidesse või komisjoni tehtud auditikäigud. Esialgsete leidude aruannete abil kontrollib kontrollikoda oma leidude faktilist täpsust ning seega on need auditiprotsessi üheks olulisemaks etapiks. Esialgsete auditileidude aruande täpse väljastamise vallas täheldas kontrollikoda varem suurt arenguruumi ning võttis eesmärgi saavutada 2012. aasta lõpuks olukord, kus 80% esialgsete leidude aruannetest väljastatakse kahe kuu jooksul pärast vastavat auditikäiku.

	2010	2011	Eesmärk 2011. aastal
Õigeaegselt väljastatud esialgsete auditileidude aruannete osakaal	54%	58%	2012. aasta lõpuks 80%

2011. aastal kontrollikoda küll parandas esialgsete auditileidude aruannete väljastamise õigeaegsust, ent eesmärk jäi siiski veel saavutamata. Viimasel kolmel aastal on tehtud suuri edusamme (2008. aastal oli tulemus vaid 27%) ning kontrollikoda jätkab jõupingutusi oma tulemuslikkuse parandamiseks.

FINANTSJUHTIMISE VÄLISHINDAMINE

Kontrollikoja eesmärk on saada välisaudiitorilt **märkuset** arvamuse finantsaruannete ja ressursside kasutamise kohta ning Euroopa Parlamendilt nõukogu soovitusel põhjal heakskiit oma tegevusele eelarve täitmisel.

	2010	2011	Eesmärk
Välisaudiitori märkuset arvamuse ja eelarve täitmisele antud heakskiit	Jah	Jah	Jah
Välisaudiitor annab kindluse ressursside kasutamise ja kontrolliprotseduuride kohta.			

TÖÖALANE TÄIENDKOOLITUS

Vastavalt IFACi (Rahvusvaheline Arvestusekspertide Föderatsioon) suunistele on kontrollikoja eesmärk pakkuda audiitoritele aastas **keskmiselt 40 tundi** (viis päeva) täiendkoolitust.

	2010	2011	Eesmärk
Ametialase koolituse keskmine päevade arv ühe audiitori kohta (v.a keeleõpe)	5,7 päeva	6,1 päeva	≥5 päeva
Kontrollikoda ületas taas audiitorite ametialase koolituse jaoks seatud eesmärgi. See peegeldab institutsioonis töötajate arengule omistatavat tähtsust. Ametialase koolituse aastane keskmine päevade arv töötaja kohta (v.a keeleõpe) on 9,3.			

TÖÖTAJATE RAHULOLU

Vastavalt 2009. aastal töötajate seas läbiviidud **küsitlusele** töötajate rahulolu kohta on 86% kontrollikoja personalist üldiselt oma tööga rahul. Üldine keskmine personali rahulolu näitaja oli 2,8; seda skaalal ühest neljani, kus tulemus üle 2,5 näitab üldist rahulolu. 2012. aastal viiakse läbi uus samalaadne küsitlus ning kontrollikoda loodab eelmist tulemust säilitada või parandada.

AUDITI TUGITEENUSED

Kontrollikoja audititöö edukus sõltub suurel määral spetsialiseeritud tugitalituste töö kvaliteedist. Need talitused pakuvad logistilist ja tehnilist tuge, mis võimaldab kontrollikojal:

- **töötajaid** värvata, säilitada ja motiveerida ning arendada nende erialaseid oskusi;
- edastada audititulemused ELi kõigis **ametlikes keeltes**;
- kasutada **infotehnoloogiat** parimal viisil;
- hallata oma **eelarvet** ja tagada **rajatiste** korrashoid;
- teha tõendite kogumise eesmärgil **auditikäike** kõigisse riikidesse, kus ELi vahendeid kogutakse ja kasutatakse.

PERSONAL

PERSONALI JAOTUS

Kontrollikoja **peamine vara** on tema töötajad. 31. detsembri 2011. aasta seisuga oli kontrollikoja ametikohtade loetelus 887 ametnikku ja ajutist teenistujat (välja arvatud liikmed, lepingulised töötajad, lähetuses olevad riiklikud eksperdid ja praktikandid). Neist 564 töötas auditikodades (kaasa arvatud 123 liikmete kabinetide töötajat), 148 tõlkedirektoraadis, 148 haldusosakondades ja 27 presidendi alluvuses.

Ressursside parima kasutamise eesmärgil jätkas kontrollikoda ka 2011. aastal püüdlusi leida ja rakendada kogu oma tegevuses **tõhustamismeetmeid**, mis põhinevad protseduuride lihtsustamisel. Võimaluse korral paigutati tõhususe suurendamise tõttu vabaks jäänud ja auditiga mitteseotud ametikohad ümber auditikodadesse. Ümberpaigutamiste abil on loodud pool täiendavatest ametikohtadest. Kokku on ametikohtade arv auditi valdkonnas alates 2008. aastast kasvanud 12,6%.

Kontrollikoja ametikohtade jagunemine 31. detsembri seisuga	2008	2009	2010	2011
Audit	501	525	557	564
Tõlkedirektoraat	163	163	151	148
Haldus	173	171	157	148
Presidendile alluv talitus	20	21	24	27
Kokku	857	880	889	887

TÖÖTAJATE VÄRBAMINE

Kontrollikoja **töötajate** akadeemiline ja ametialane taust on mitmekesine ning nende töö kvaliteet ja pühendumus kajastub asutuse väljundis. Kontrollikoda lähtub oma värbamispoliitikas ELi institutsioonide üldpõhimõtetest ja teenistustingimustest ning asutuse personal koosneb nii koosseisulistest kui tähtajalise lepinguga töötajatest. Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO) korraldab kontrollikoja vabadele ametikohtadele avatud konkursse. Kõrgkoolidiplomiga noortele pakub kontrollikoda praktikakohti kolmeks kuni viieks kuuks.

2011. aastal võttis kontrollikoda tööle 75 töötajat: 23 ametnikku, 24 ajutist teenistajat ja 28 lepingulist töötajat. Eriti edukas oli kontrollikoda auditiga seotud töökohtade täitmisel. 2011. aasta 31. detsembri seisuga oli vabu töökohti 25, mis on tunduvalt vähem kui 2010. aastal (44). Selle tulemusel vähenes **vabade ametikohtade osakaal** esimest korda **alla 3%**.

SUGUDEVAAHELINE TASAKAAL

Nagu teisedki Euroopa Liidu institutsioonid, rakendab kontrollikoda personali juhtimisel ja värbamisel **võrdsete võimaluste** poliitikat. Kontrollikoja töötajaskonda kuulub praegu mehi ja naisi võrdselt, kuna naiste osakaal on aja jooksul järk-järgult tõusnud.

	Mehed	Naised
2010	54%	46%
2011	50%	50%

Järgnevas tabelis on näidatud meeste ja naiste osakaal **eri kategooriates** 31. detsembri 2011. aasta seisuga. 65 direktorist ja üksuse juhatajast 18 (28%) on naised, mis näitab, et naiste osakaal on eelnevate aastate tasemel. Enamik neist töötab siiski tõlkedirektoraadis ja haldusosakonnas.

Assistendid (AST kategooria)

	Mehed	Naised
2010	31%	69%
2011	33%	67%

Audiitorid – administraatorid (AD kategooria)

	Mehed	Naised
2010	62%	38%
2011	61%	39%

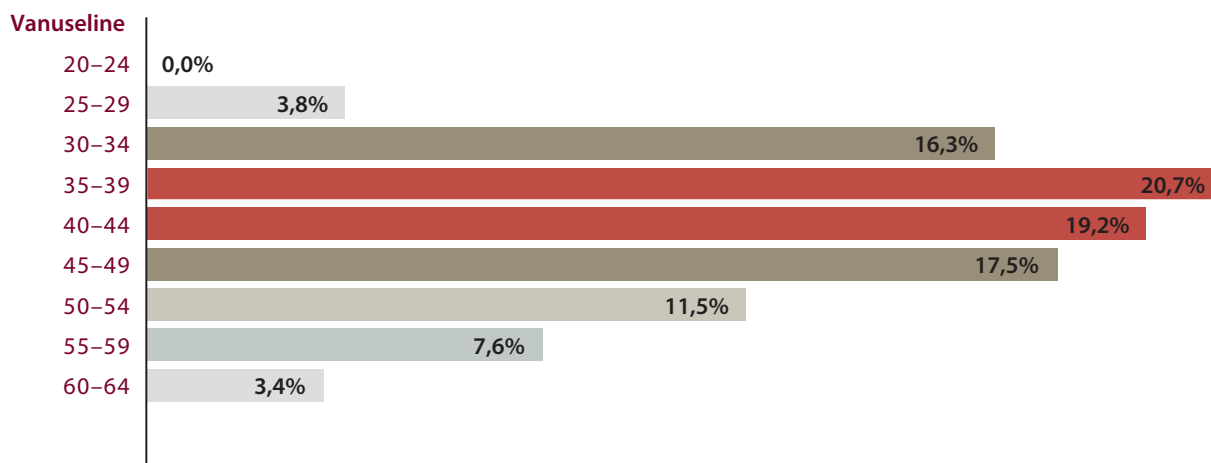
Direktorid ja üksuste juhatajad

	Mehed	Naised
2010	70%	30%
2011	72%	28%

Uute töötajate töölevõtmisega naiste osakaal AD kategoorias järjest suureneb. Pärast viimast värbamiskampaaniat on 45% kõigist palgaastmete AD5–AD8 töötajatest naised.

VANUSELINE KOOSSEIS

31. detsembri seisuga kontrollikoja aktiivses teenistuses olnud töötajate vanuseline koosseis näitab, et 60% kontrollikoja töötajatest on alla 44-aastased.

65 direktorist ja üksuse juhatajast 23 on 55-aastased või vanemad. See tähendab kõrgema juhtkonna märkimisväärset uuendamist lähema 5–10 aasta jooksul.

TÖÖALANE TÄIENDKOOLITUS

Audiitori elukutse eeldab **pidevat täiendkoolitust**, et uute arengusuundadega kursis olla ja uusi oskusi omandada. Lisaks tingib kontrollikoja auditikeskkonna eripära vajaduse hea keeleoskusega audiitorite järele.

2011. aastal osalesid kontrollikoja töötajad aastas keskmiselt **9,3 päeva** täiendkoolitustel. Keelekursused moodustasid 2011. aastal 54% koolituspäevade koguarvust (2010. aastal oli vastav näitaja 57%). Lisaks keelekursustele viibisid audiitorid 2011. aastal täiendkoolitusel 6,1 päeva, millega täideti organisatsiooni üks peamisi eesmärke.

2011. aastal **täiustati** kursuste sisu ja töötati välja uusi kontrollikoja auditiprioriteetidele vastavaid kursusi. Lisaks optimeerisid kontrollikoda koolitustegevuse juhtimist.

TÖLKEDIREKTORAAT

Tõlkimine on **auditit toetav tegevus**, mis võimaldab kontrollikojal täita oma missiooni ja teabeedastuse eesmärke. 2011. aastal püsis tõlketöö kogumaht 2010. aasta omaga võrreldaval tasemel. Üle 99% tõlketöödest esitati tähtaegselt.

2011. aastal jätkati ametikohtade ümberpaigutamist tõlkedirektoraadist auditiosakondadesse.

Kontrollikoja tõlkedirektoar andis **tõlkealast abi** audiitoritele ka auditikäikude ajal ning auditaruannete koostamise eri etappides. Tõlkijad pakkusid tuge ka kontaktkomiteele, INTOSAI töörühmadele ja muude kontrollikoja audititegevusest tulenevate spetsiifiliste vajaduste korral. Kontrollikoja tõlkedirektoar osales aktiivselt ka institutsioonidevahelistes ja rahvusvahelistes erialastes foorumites.

INFOTEHNOLOOGIA

Infotehnoloogia on kontrollikoja perioodi 2009–2012 strateegia üldeesmärkide saavutamise aluseks. 2011. aastal:

- suurendati **teadmiste haldamisse** tehtavaid investeeringuid – alustati hiljuti kasutusele võetud koostööplatvormil põhineva uue auditeerimistarkvara rakenduse (Assyst 2) arendamist;
- jätkati püüdlusi **tõhustada ja lihtsustada organisatsioonisiseseid tööprotsesse** elektroonilise töökorraldussüsteemi abil, et suurendada tõhusust ja mõjusust. Eelkõige puudutas see töölähetusi, koolitustegevuse juhtimist ja isikutoimikute elektroonilist arhiveerimist;
- jätkati **mobiilsuse arendamist** – laiendati nutitelefonide ja sülearvutite kasutamist ning alustati ekstraneti projektiga, millest saab tulevikus peamine rakendus kontrollikoja ja tema partnerite (sh auditeeritavad, eelarvapädevad asutused, kontrollikotta tööle kandideerivad isikud, tarnijad) vaheliseks elektrooniliseks teabevahetuseks.

Mainitud tegevustega samaaegselt tõhustati infotehnoloogia **turvalisust** ja talitluspidevuse nõudeid, et tagada kontrollikoja kõigi IT-teenuste nõuetekohane kättesaadavus ja kvaliteet.

HALDUS JA VARUSTUS

Finants- ja tugiteenuste direktoraadi **missioon** on osutada kontrollikoja audiitoritele tõhusalt, mõjusalt ja õigeaegselt asjakohaseid tugiteenuseid ja tagada, et kontrollikoja tegevuse toetuseks on olemas vajalikud rahastamis-, sisekontrolli- ja arvestusmehhanismid. 2011. aastal jätkas direktoraat tõhususe ja mõjususe parandamist, et vabastada ressursse auditivaldkonda ümberpaigutamiseks.

Pärast 2008. aasta lõpus eelarvapädevatelt institutsioonidelt (nõukogu ja parlament) saadud heakskiitu **hoone K3** rahastamiseks oli 2011. aasta üheks oluliseks tegevuseks kontrollikoja peahoone teise laienduse ehitamine. 2011. aastal lõpetati üldehitustööd ja alustati sisetöödega. Hoone sisetööd on jõudsalt edenenud. Ehitamine edeneb ajakava ja eelarve piires. Kõigi eelduste kohaselt antakse hoone kontrollikojale üle 2012. aasta lõpus ning sissekolimine toimub 2013. aasta esimeses kvartalis.

2009. ja 2010. aastal läbiviidud analüüside põhjal järeldab kontrollikoda, et asutuse **turvalisusega seotud eesmärkide** saavutamiseks ning riskide mõjusaks ja kulutõhusaks juhtimiseks on parim lahendus kasutada vastuvõtu- ja turvateenuste osutamiseks oma personali. Seetõttu lõpetati 2011. aasta aprillis leping turvafirmaga, kelle ülesanded võttis üle lepingulistest töötajatest koosnev väike meeskond. Uus töökorraldus toimib hästi. 2009. ja 2012. aasta kulusid võrreldes on iga-aastane kokkuhoid enam kui 0,5 miljonit eurot.

AUDITIKÄIGUD

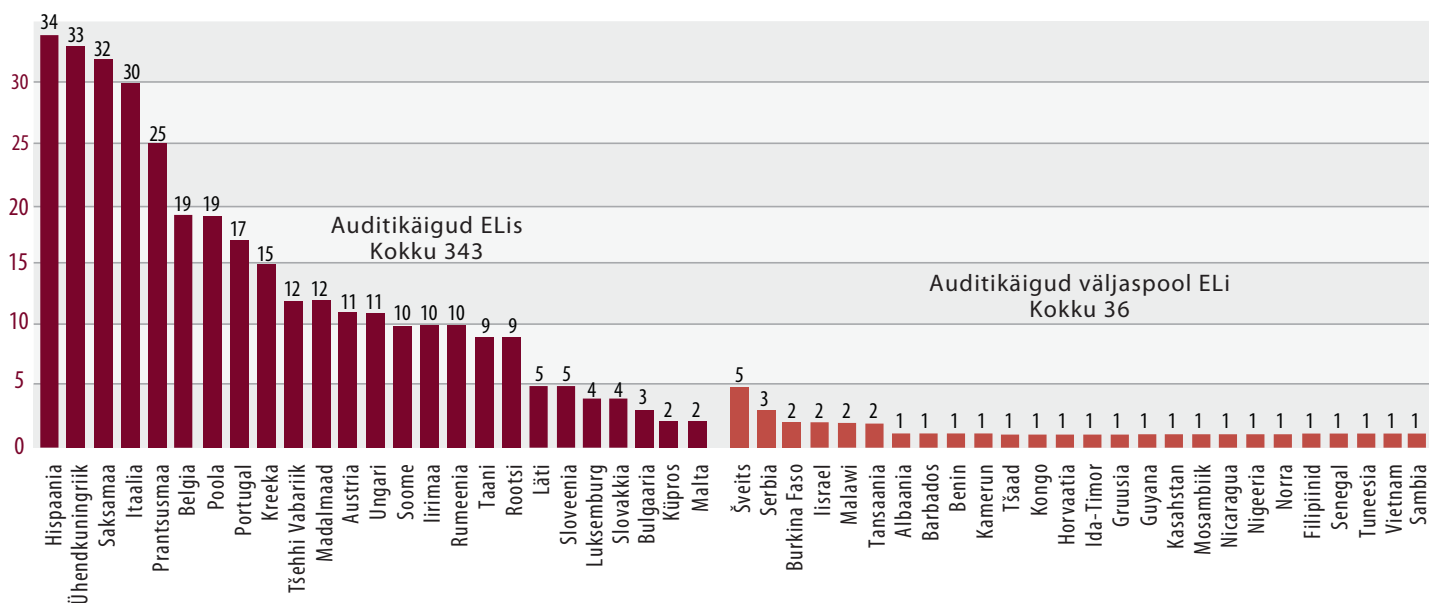
Kontrollikoja audititöö nõuab audiitoritelt auditikäikude (lähetuste) tegemist liikmesriikidesse ja teiste ELi abisaajate juurde, aga ka rahvusvaheliste organisatsioonide (nt ÜRO) peakorteritesse. Auditikäikude eesmärk on otsese auditi tõendusmaterjali kogumine.

Tavaliselt külastatakse kesk- ja kohaliku tasandi **ametiasutusi**, kes on seotud ELi vahendite kasutamise, haldamise ja maksmisega ning kes on nende vahendite **lõplikud abisaajad**. ELi piires tehakse auditikäike sageli koostöös külastatavate liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutustega, kes annavad kasulikku logistilist ja praktilist abi. Auditirühmad koosnevad tavaliselt kahest või kolmest audiitorist ja auditikäigu pikkus on üldjuhul kuni kaks nädalat sõltuvalt auditi tüübist ja sihtkoha kaugusest.

2011. aastal tegid kontrollikoja audiitorid oma aastaaruande, iga-aastaste eriaruannete ja muude auditite raames kokku 379 auditikäiku⁵ – 343 liikmesriikidesse ja 36 kolmandatesse riikidesse. Võrreldav arv auditikäike tehti ka Brüsselis ja Luxembourgis asuvasse ELi institutsioonidesse ja asutustesse.

⁵ Arv näitab audititulesannete jaoks külastatud liikmes- ja abisaajariikide arvu. 2010. aastal oli sama arv 376.

2011 AUDITIKÄIGUD

FINANTSTEAVE

Kontrollikoda **rahastatakse** ELi üldeelarvest. Institutsiooni eelarve moodustab ca 0,1% ELi kogukuludest ja vähem kui 2% kõigist halduskuludest.

2011. AASTA EELARVE TÄITMINE

EELARVEAASTA 2011	Lõplikud assigneeringud	Kulukohustused	Kasutamise % (kulukohustused/ assigneeringud)	Maksed
(tuh. eurodes)				
1. jaotis: Institutsiooni töötajad				
10 – Institutsiooni liikmed	13 411	12 952	97%	12 817
12 – Ametnikud ja ajutised teenistujad	95 416	87 624	92%	87 382
14 – Muud töötajad ja sisseostetud teenused	4 205	3 864	92%	3 820
162 – Lähetused	3 652	3 417	94%	2 827
161 + 163 + 165 – Muud institutsiooni töötajatega seotud kulud	2 485	2 115	85%	1 530
1. jaotis: vahesumma	119 169	109 972	92%	108 376
2. jaotis: Hooned, vallasvara, seadmed ja mitmesugused tegevuskulud				
20 – Kinnisvara	14 171	13 915	98%	5 913
210 – Infotehnoloogia	6 500	6 500	100%	4 702
212 + 214 + 216 – Vallasvara ja sellega seonduvad kulud	816	746	91%	691
23 – Jooksvad halduskulud	542	482	89%	265
25 – Koosolekud ja konverentsid	893	753	84%	570
27 – Teave ja trükised	2 240	1 969	88%	733
2. jaotis: vahesumma	25 162	24 365	97%	12 874
Kontrollikoda kokku	144 331	134 337	93%	121 250

2011. aastal oli eelarve üldine kasutusmäär 93%. 1. jaotise kasutusmäär oli 92% ning jaotise madalaim kasutusmäär (85%) oli 16. peatükis (muu personal ja sisseostetud teenused). 2. jaotise keskmine kasutusmäär oli 97%.

20. peatüki raames (kinnisvara, nt hooned) tehtud maksete summat mõjutab kontrollikoja teise lisahoone (K3) ehitamine. Projekti rahastamise kolmas osamakse summas 7 miljonit eurot sisaldus 2011. aasta eelarves; summa on juba kulukohustustega seotud ning osaliselt 2011. aastal välja makstud. Hoonega K3 seotud assigneeringute saldo kantakse üle 2012. aastasse, et katta projektijuhi poolt kontrollikoja nimel ehitusfirmadega sõlmitud lepingud. Assigneeringuid kasutatakse kooskõlas 2008. aastal kontrollikoja poolt Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud kavaga.

Hoone K3 ehituse kogumaksumus on hinnanguliselt 79 miljonit eurot, mida rahastatakse viie järjestikuse aasta jooksul järgmiselt: 55 miljonit eurot 2009. aastal; 11 miljonit eurot 2010. aastal; 7 miljonit eurot 2011. aastal ning 3 miljonit eurot vastavalt 2012. ja 2013. aastal.

2012. AASTA EELARVE

2012. aasta eelarve on 2011. aastaga võrreldes vähenenud 1,28% võrra, mis on peamiselt tingitud sellest, et kontrollikoja uue hoone (K3) ehituseks eraldatud assigneeringud on väiksemad.

EELARVE	2012	2011
		(tuh. eurodes)
1. jaotis: Institutsiooni töötajad		
10 – Institutsiooni liikmed	14 592	12 930
12 – Ametnikud ja ajutised teenistujad	96 487	95 957
14 – Muud töötajad ja sisseostetud teenused	4 173	3 825
162 – Lähetused	3 802	3 652
161 + 163 + 165 – Muud institutsiooni töötajatega seotud kulud	2 682	2 485
1. jaotis: vahesumma	121 736	118 849
2. jaotis: Hooned, vallasvara, seadmed ja mitmesugused tegevuskulud		
20 – Kinnisvara	9 941	14 611
210 – Infotehnoloogia	6 501	6 500
212 + 214 + 216 – Vallasvara ja sellega seonduvad kulud	837	816
23 – Jooksvad halduskulud	525	422
25 – Koosolekud ja konverentsid	793	893
27 – Teave ja trükised	2 144	2 240
2. jaotis: vahesumma	20 741	25 482
Kontrollikoda kokku	142 477	144 331

AUDITEERIMINE JA VASTUTUS

SISEAUDIT

Siseauditi talituse **missioon** on pakkuda sõltumatut ja objektiivset kindlust ning konsultatsiooni, mille eesmärk on pakkuda lisaväärtust ja parandada kontrollikoja tegevust. Siseauditi talitus aitab saavutada kontrollikoja eesmärke, hinnates süstemaatiliselt ja distsiplineeritult riskide juhtimist, kontrolli ja juhtimisprotseduure ning andes soovitusi nende parandamiseks.

Siseauditi talitus lähtub oma tegevuses ELi finantsmäärusest, Euroopa Liidu ametnike suhtes kohaldatavatest eeskirjadest ja rahvusvahelistest **siseauditi kutsetegevuse standarditest**. Alates 2009. aastast on kontrollikoja siseauditi talitus saanud sertifitseeringu „vastab Siseaudiitorite Instituudi rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele“.

2011. aastal kontrollis kontrollikoja siseauditi talitus kontrollikoja 2009–2012 strateegia elluviimise edenemist, peamiste tulemusnäitajate rakendamist, kontrollikoja uue K3 hoone ehitust, usaldusarve kasutamist selleks volitatud osapooltele maksete tegemisel ning oma varasemate aastate soovitude elluviimist. Siseauditi talitus osutas kontrollikoja finantsaruandeid ja kontrolliprotseduure auditeerinud kontrollikoja välisaudiitorile auditi käigus täielikku toetust.

Kontrollikoja **siseauditi auditikomitee** ülesanne on nõustamine siseauditit puudutavates küsimustes ning sellega seotud sisekontrolliraamistiku järelevalve institutsiooni riskijuhtimise protsessi kontekstis. 2011. aastal arutasid siseauditi komitee ja siseaudiitor siseauditi talituse tehtud auditite tulemusi, kontrollikeskkonda mõjutavate tegevuskavade rakendamist ning institutsiooni juhtimist mõjutavaid riske.

KONTROLLIKOJA VÄLISAUDIT

Kontrollikoja raamatupidamise aastaaruannet auditeerib sõltumatu välisaudiitor. See on oluline tegur, tagamaks, et kontrollikoda rakendab enese suhtes samu **läbipaistvuse ja vastutuse** põhimõtteid, mis auditeeritavate suhtes.

Välisaudiitori (**PricewaterhouseCoopers Sàrl**) aruanne kontrollikoja eelarveaasta 2010 raamatupidamise aastaaruande kohta avaldati 2011. aasta septembris⁶.

⁶ ELT C 267, 9.9.2011.

VÄLISAUDIITORI ARVAMUS – EELARVEAASTA 2010

RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE KOHTA:

„Oleme seisukohal, et raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate Euroopa Kontrollikoja finantsolukorrast 31. detsembri 2010. aasta seisuga ja lõppenud eelarveaasta rahavoogudest vastavalt nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse eespool nimetatud nõukogu määruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ning Euroopa Liidu arvestuseeskirjadele“.

VAHENDITE KASUTAMISE JA KONTROLLIPROTSEDUURIDE KOHTA:

„Käesolevas aruandes kirjeldatud audititööle tuginedes võib öelda, et kontrolli käigus ei ilmnunud midagi sellist, mis näitaks, et kõigis olulistest aspektides ja tuginedes ülalkirjeldatud kriteeriumidele:

- a) ei oleks kontrollikojale eraldatud vahendeid kasutatud ettenähtud eesmärgil;
- b) ei annaks kehtestatud kontrolliprotseduurid vajalikku garantiid finantstehingute vastavuse kohta kohaldatavatele eeskirjadele ja määrustele“.

VOLITATUD EELARVEVAHENDITE KÄSUTAJA DEKLARATSIOON

Mina, allakirjutanu, Euroopa Kontrollikoja peasekretär, volitatud eelarvevahendite käsutaja pädevuses deklareerin, et:

- käesolevas aruandes esitatud teave on täielik ja täpne;
- mul on piisav kindlus selle kohta, et:
 - käesolevas aruandes kirjeldatud tegevustele eraldatud vahendeid on kasutatud eesmärgipäraselt ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega;
 - kehtestatud kontrolliprotseduurid annavad vajaliku tagatise raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta ning tagavad pettusekahtluste asjakohase käsitlemise.

Kindlus põhineb minu hinnangul ja minu käsutuses oleval teabel, nagu järelkontrollide tulemused ning siseaudiitori ja välisaudiitori aruanded eelmiste eelarveaastate kohta.

Kinnitan, et mulle ei ole teada käesolevas aruandes esitamata jäetud asjaolusid, mis võiksid kahjustada institutsiooni huve.

Luxembourg, 8. märts 2012

peasekretär
Eduardo RUIZ GARCÍA

EUROOPA KONTROLLIKOJA

JUHTIMINE

Euroopa Kontrollikoda on Luksemburgis asuv Euroopa Liidu sõltumatu välisauditi asutus. Kontrollikoda toimib **kolleegiumina**, kus on 27 liiget (üks liige igast liikmesriigist). Liikmed nimetab nõukogu pärast nõupidamist Euroopa Parlamendiga. Liikmete ametiaeg kestab kuus aastat ja neid saab ametisse tagasi nimetada. Liikmed valivad endi seast kolmeks aastaks presidendi, keda saab tagasi valida.

Kõik kontrollikoja liikmed jagunevad **auditikodadesse**. Auditikojad valmistavad kontrollikojale vastuvõtmiseks ette aruandeid ja arvamusi. Auditikojad I–IV tegelevad erinevate tulu- ja kuluvaldkondadega ja viies auditikoda ehk CEAD auditikoda vastutab horisontaalsete küsimuste eest. Auditikodasid toetavad auditidirektoraatide töötajad. Pärast kontrollikoja **kodukorra** muutmist 2010. aastal võib kontrollikoja teatud liiki aruandeid ja arvamusi kontrollikoja täiskooosseisu asemel vastu võtta auditikodades.

Halduskomiteed juhivad president ja see koosneb auditikodade eesistujatest ning peasekretärist (kontrollikoja kõrgeim Euroopa Liidu ametnik, kes vastutab asutuse haldus- ja tugitalituste eest). Halduskomiteel on koordineeriv roll ja ta valmistab ette kontrollikoja otsuseid strateegilise planeerimise, tulemusjuhtimise ja haldusküsimuste alal.

Iga **liige** vastutab peamiselt auditiga seotud kitsamate ülesannete eest. Liikmed esitavad auditiettepanekuid ja aruandeid teemadel, mille eest nad vastutavad auditikoja ja kontrollikoja tasemel. Pärast aruande vastuvõtmist esitleb ettekandev liige seda Euroopa Parlamendile, nõukogule ja muudele asjassepuutuvatele sidusrühmadele. Liikmeid toetavad nende kabinetide töötajad ja auditiülesande läbiviimiseks määratud auditirühm.

Euroopa Kontrollikoda

Aasta tegevusaruanne 2011

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2012 – 49 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9237-512-6

doi:10.2865/66486

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

Euroopa Kontrollikoda
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
eca-info@eca.europa.eu
www.eca.europa.eu
@EUAuditorsECA

ISBN 978-92-9237-512-6

9 789292 375126